

# Samen voor een sterk provinciaal ruimtelijk beleid

De samenleving staat voor heel wat uitdagingen. De samenstelling van de bevolking wijzigt. De mensen vullen hun vrije tijd steeds anders in. Het klimaat verandert. De technologische ontwikkelingen volgen elkaar in snel tempo op. Waar je ook woont of werkt, de maatschappelijke uitdagingen zijn gelijklopend. Maar de ruimtelijke antwoorden zijn voor elk gebied anders en moeten op maat geformuleerd worden.

De 5 Vlaamse provincies dragen bij aan die gebiedsgerichte oplossingen én stemmen hun aanpak onderling af. Onze gemeenschappelijke ambitie is een duurzaam en kwaliteitsvol ruimtelijk beleid voeren met een bovenlokale aanpak gericht op samenwerking om de uitdagingen op maat aan te pakken. Hiermee bepalen we waar we inhoudelijk voor staan en welke rol we opnemen in het toekomstig ruimtelijk beleid. We werken dit verder uit in onze provinciale beleidsplannen Ruimte.

Elke provincie is uniek en heeft haar specifiek karakter. Elke provincie maakt daarom haar eigen beleidsplan Ruimte, volgt een eigen traject en legt haar eigen inhoudelijke accenten. Dit zorgt voor 5 verschillende, flexibel ingevulde, maar sterke beleidsplannen, afgestemd op de ruimtelijke situatie, kwaliteiten en identiteit van iedere provincie.

## 1. Een duurzaam en kwaliteitsvol ruimtelijk beleid uitwerken en uitdragen

Het provinciaal ruimtelijk beleid moet een transitie naar een duurzame ruimtelijke ontwikkeling faciliteren. Duurzaam omgaan met de beschikbare ruimte is noodzakelijk zodat ook de toekomstige generaties hun ruimtelijke behoeften nog kunnen vervullen.

Via het ruimtelijk beleid werken we mee aan het welzijn en de welvaart van onze inwoners én aan een hoge omgevingskwaliteit. Zo verbeteren we de leefkwaliteit van mensen, bedrijven en organisaties in hun streek, nu en in de toekomst.

Die gemeenschappelijke ambitie vertaalt zich per provincie in een aantal principes, waarden, strategieën of krachtlijnen voor het ruimtelijk beleid. Dit vormt de basis en het toetsingskader bij de ruimtelijke afwegingen die de provincies maken. Hierbij hanteren we een aantal overeenkomstige uitgangspunten: we streven naar een efficiënt ruimtegebruik, we maken een koppeling tussen ruimtelijke ontwikkelingen en duurzame mobiliteit, we houden rekening met de kwetsbaarheden van ons fysisch systeem,... Elke provincie vult deze gemeenschappelijke ambitie verder in in haar beleidsplan Ruimte.

Hiermee dragen we ook bij aan Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties (Sustainable Development Goals of SDG's). De verschillende provincies engageerden zich eerder al voor deze internationale ambitie.

## 2. Verder uitbouwen van een bovenlokale aanpak gericht op samenwerking

Het vernieuwd provinciaal ruimtelijk beleid plaatst een bovenlokale aanpak centraal. We moeten over de grenzen van gemeenten, beleidsdomeinen en bestuursniveaus heen beoordelen welke functies ruimtelijk het best passen op welke plaats. Een flexibele aanpak is nodig. Elk project of uitdaging heeft immers andere partnerschappen, rolverdelingen en doelstellingen.

Samenwerken wordt steeds belangrijker. We zijn een open, toegankelijk en bereikbaar openbaar bestuur op bovenlokaal schaalniveau. Bovendien zijn we een transparante en democratisch verkozen organisatie. Die legitimiteit is een goed uitgangspunt om de uitdagingen aan te pakken en hiervoor samenwerkingsverbanden en partnerschappen op maat op te starten. We verbinden en geven richting aan mensen, actoren, structuren en streken. De provincie biedt een platform en is een katalysator voor geïntegreerde, niet-hiërarchische samenwerking en brede participatie. Zo vervult de provincie haar rol als streekmotor.

### ... over grenzen heen

Ruimtelijke ontwikkelingen overstijgen vaak administratieve en bestuurlijke grenzen. Een gedeelde visie vanuit bovenlokaal perspectief is nuttig en noodzakelijk om ruimtelijke keuzes te maken en afstemming te zoeken tussen bovenlokale en lokale gebiedsontwikkelingen. Het biedt een referentiekader voor lokale besturen.

De provincie pakt hierin zelf strategische gebieden en projecten aan die gemeentes en deelregio's ten goede komen. Ook is de afstand tussen het Vlaamse en het gemeentelijke schaalniveau vaak (te) groot. Sommige opportuniteiten vallen zo door de mazen van het net en worden noch door het Vlaamse, noch door het lokale niveau opgepikt. Dit leidt tot gemiste kansen of een onvoldoende bovenlokale samenhang in de ruimtelijke ontwikkeling. Het provinciale niveau kan die bovenlokale samenhang wel realiseren. Een provinciale visie faciliteert samenwerkingsplatformen over beleidsdomeinen en bestuursniveaus heen en geeft ze een relevant inhoudelijk kader. Hierbij respecteren we de Vlaamse krijtlijnen én de gemeentelijke autonomie. In de grensgebieden stemmen we de provinciale visies op elkaar af.

### ... over beleidsdomeinen heen

Alle beleidsdomeinen komen samen in de ruimte. De uitdagingen moeten dan ook geïntegreerd aangepakt worden. We beschikken over een multidisciplinair en deskundig team van medewerkers die het sectoraal belang kunnen en durven overstijgen. Het is een pluspunt dat de beleidsdomeinen in de provinciale administratie minder sterk verkokerd dan bij het Vlaamse niveau. Samenwerking over beleidsdomeinen heen is zowel een kans als een noodzaak. Het is belangrijk om raakvlakken, gemeenschappelijke doelstellingen en sectorale gevoeligheden te detecteren. De provincies kunnen dit in een breder en bovenlokaal perspectief plaatsen. Zo kunnen we oplossingen sturen naar een win-win situatie voor de ruimte én de verschillende partners.

### ... gebiedsgericht

Naast een generiek beleid zetten de provincies steeds meer in op een aanpak op maat van een gebied of een specifiek project. Zo'n gebiedsgerichte werking heeft in de voorbije jaren haar nut en succes bewezen voor de realisatie van een bovenlokale, gedragen visie. De provincies bezitten een kapitaal aan ervaring en expertise op dat vlak. We zoeken daarbij altijd naar geïntegreerde oplossingen voor de noden van een bepaald gebied en stemmen de aanpak en de instrumenten af op de doelstellingen. De provincies kunnen voor impulsen zorgen om de lokale en bovenlokale opportuniteiten van een gebied optimaal te benutten.

### ... realisatiegericht

Het is noodzakelijk om deze bovenlokale visie tastbaar te maken. Daarom werken we realisatiegericht. De plannen die we vandaag maken, moeten snel tot zichtbare veranderingen leiden op het terrein. We reiken de hand aan partners om visie en ambitie daadwerkelijk om te zetten in actie. Hiervoor zetten we de juiste instrumenten in en werken we samen met andere besturen, uitvoerende overheidsdiensten, burgers en relevante organisaties.

### ... waarbij we telkens een andere rol opnemen

Omdat elk project anders is, zal ook de rol die de provincie opneemt telkens verschillend zijn. We leveren maatwerk. Dit kan gaan van een coördinerende rol die de partners en hun verschillende visies samenbrengt tot een meer ondersteunende rol die onderbouwend ruimtelijk onderzoek aanreikt; van een sensibiliserende rol om partners te engageren om mee na te denken over een visie tot een trekkersrol om uitvoering te geven aan een gedragen ruimtelijke beleidsvisie. Naast het werken aan onze eigen provinciale projecten, blijft het ondersteunen van gemeenten en andere actoren via adviserende, ruimtelijk onderzoek, kennisuitwisseling, sensibilisering,... een belangrijke pijler voor de provincies.

## 3. Om uitdagingen op maat aan te pakken

Het zijn die uitdagingen waarop de provincies hun kennis en expertise willen inzetten. Uitdagingen die gemeentegrenzen overstijgen en/of die complex zijn waardoor de medewerking van heel wat betrokkenen vereist is. Door het opnemen van de gepaste rol(len), kan samen met alle actoren naar oplossingen gezocht worden op maat van het gebied. Zo wordt bijgedragen aan de identiteit en authenticiteit van elke streek en een aangename leefomgeving voor iedereen.

## Met de provincies als streekmotor gaan de zaken vooruit in Vlaanderen!